

Article history

Received: 24 September 2024

Received in revised from: 1 October 2024

Accepted: 12 October 2024

Published online: 11 March 2025

مطالعات جامعه شناختی در ورزش

Determining the Role of Football in the Social and Cultural Dimensions

Milad Jan jan ¹, Ali-Mohammad Safania ², Seyed Salahedin Naghshbandy ³, Mohsen Bagherian Farah Abadi ⁴

1. Department of Sport Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

E-mail: miladjanjan473@gmail.com

2. Corresponding Author, Department of Sport Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

E-mail: a.m.safania@gmail.com

3. Department of Sport Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

E-mail: salah.naghshbandi@yahoo.com

4. Department of Sport Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

E-mail: mohsen.bagherian@srbiau.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Keywords:

cultural dimensions,
football,
Social dimensions

ABSTRACT

Introduction: As one of the most popular sports in the world, football holds special significance, with countless fans, and its popularity is increasing every day. Therefore, this research aims to investigate the role of football in cultural and social contexts.

Methods: This study is a secondary review, utilising the best available evidence. Sources were collected using Google Scholar, ScienceDirect, Scopus, PubMed, ProQuest, and ResearchGate engines.

Results: The findings showed that football has the potential to bring about cultural and social changes, reducing gender inequalities and racial discrimination in many societies. In many fields, football has led to the transfer of societal traditions and approaches on a global scale. However, with the development of this sport due to its increasing popularity, both positive and negative behaviours have also spread worldwide. Spectators and fans play a crucial role in shaping the social and cultural aspects of football.

Conclusion: Therefore, it is suggested that this sport be utilised to create positive changes in various fields, considering football's capacity to bring about social and cultural transformations.

Cite this article: Jan jan, M., Safania, A., Naghshbandy, S. S., & Bagherian Farah Abadi, M. (2025). Determining the role of football in the social and cultural dimensions. *Sociological Studies in Sport*. 5(1), 45-59.

<https://doi.org/10.30486/4S.2024.1185058>

© The Author(s).

Publisher Islamic Azad University, Isfahan Branch

Extended Abstract

Introduction

Football is one of the most popular sports globally. Football success can be determined in countless ways; some depend on providing excellent products and services to stakeholders, which requires a sustainable approach in all areas. One of the most important issues that should be considered today is the impact of charity's role in meeting society's cultural, sports, social and economic needs. To what extent can endowment help address the shortcomings and promoting the flourishing of sports, especially in the development of football, which is relatively low-cost and attracts more participation from community members (Amirparian et al., 2022)? As a result, football has evolved beyond a simple leisure activity and has become a pivotal force in shaping societies' cultural and social changes.

Another study reveals that in cities with sports teams, sports fandom manifests as a distinct culture, with the cultural elements of the teams being readily visible (Lapsley et al., 2024). Researchers believe that participating in sports disciplines, including football, athletics, and martial arts, plays a crucial role in intercultural communication, teamwork, and personal development. Jan Jan et al. (1403) stated in their research that the psychological impact of football on people, football facilitation conditions, psychological planning, and improving spectator rules play the most key role in the future of Iranian football in the cultural and social spheres.

Accordingly, attention to social and cultural responsibility in football has increased in recent years. In a way, it can be said that football has become an integral part of the individual and social lives of many people in society, boasting the most significant number of fans, athletes, and sports volunteers. Football in Iranian society has taken a structured form in recent years, and competition and the number of participants in this sport are constantly increasing. Since the two social and cultural areas with significant scope and influence have received less attention from researchers, the researcher in the present study aims to examine studies conducted worldwide on the role of football in social and cultural dimensions.

Methods

This study was a secondary study, with its implementation method consisting of a review of the best available evidence. The sources included articles and reliable internet portals. To conduct a detailed study, the sources were reviewed between 2017 and 2024. English-language sources were used to select the texts. The topics explored in the search were the role of football in social dimensions, its role in cultural dimensions, and the impact of football on social and cultural changes. Resources were collected using Google Scholar, ScienceDirect, PubMed, and ResearchGate engines. The selection of articles was made according to the text of the articles and the opinions of the authors of the articles. Out of 73 relevant articles, 45 articles were selected. After re-filtering, 26 articles that were the most relevant to the role of football in cultural and social dimensions were selected, and the findings of these texts were reviewed and analysed.

Results

The analysis of this research focuses specifically on the critical examination and development of the concept of "citizen" (citizen-consumer) in relation to supporter groups active in professional men's football in Europe. First, to provide a structural and cultural context for its analysis, it argues that the emergence of citizen-consumer identities in football is driven

by five fundamental processes: globalisation, commodification, securitisation, mediation and postmodernisation. Second, drawing on the extensive academic literature, the concept of citizen-consumer (or "citizen") is developed, and its relevance to football is introduced. Third, to provide a more nuanced understanding of the citizen-consumer, it examines how this citizen identity is constructed in two ways: "from below" (by fan groups) and "from above" (by clubs, governing bodies, the media and other powerful forces in the football system). Both cases found that the aspects of citizen and consumer are related, which are factors of social identity of citizenship (Numero and Guilianotti, 2018).

The presented research examines the issue of masculinity in football among children between three and five years old in a school in Spain. The study reveals that football plays a significant role in shaping the concept of masculinity within the school. The research highlights the exclusion of women from participating in football, stating that, on the one hand, girls were excluded from the football field, and on the other hand, some stakeholders have also sought solutions to exclude young children from this sport (Martinez et al., 2020).

Football, whether played competitively or as a leisure activity, is a social institution in Africa with a strong physical and symbolic presence. It shapes social bonds and creates a special place in the public mind. In football, social and cultural norms are visible, and the game has also shaped economic and cognitive resources. However, the position of women in African football remains unclear, and strategies for developing their participation are in place (Berto et al., 2024).

In the cultural and social dimensions, football is considered a significant determinant in Europe, to the extent that researchers believe it can unite nations. The Football in Europe Research Project set a new standard for examining the power of football to influence societies and ultimately contribute to the greater integration of European countries. Identity formation among football fans is a social process that plays a significant role in the Europeanization of football and the localisation of clubs (Neiman and Brown, 2022).

Another study revealed that football's social responsibility in Iran encompasses eight dimensions: ethical, cultural, legal, socio-economic, transparency, charitable activities, and socio-environmental responsibility. Examining the causal relationships between factors reveals that ethical responsibility has the greatest impact on effective relationships. Additionally, the effect of ethical responsibility on legal and transparency responsibility was greater than that of other relationships. Therefore, the concept of social responsibility in football can be criticized and examined from a broader perspective (Tabar et al., 2022).

Another study examines the key social issues behind the group slogans of football fans in Australia. This article is based on a theoretical approach to everyday life, exploring how fans' lyrics and songs express their multicultural identity and hopes for a society without conflict. These findings also demonstrate how chants challenge mainstream fan culture in the country and, in doing so, express fans' resistance to current social constraints (Kininjik et al., 2018; Lee, 2018).

In the process of national development, the value system plays an important role. Participation in politics and sports is considered very important for gaining a place in the global community. This requires specialists who carry out specific missions in this field. Football is one of these media that works at both micro and macro levels. According to the results of this study, football plays a significant role in the leisure time and

socialisation of individuals in their lives (Abdi Kadyrova et al., 2021).

Global sporting events, particularly the FIFA World Cup, offer the opportunity to replicate national celebrations and traditions. At the same time, it also highlights the competition of members of the international community based on shared norms and values. Naturalizing the global order as an international order makes the international community experiential and develops the traditions and norms of each society at the global level. In implementing global sporting events, global social actors support the international community rather than challenge it (Boutcher and Eckel, 2022).

This article analyses the role of generations in social movements, focusing on temporal contestations, over-regulation, policing, governance, and cultural rituals. It critically integrates relational-temporal sociology and classical and contemporary works on the sociology of generations to demonstrate how social dimensions have evolved through football over time. In the neoliberal temporal landscape of English football, the fan movement has reached a critical juncture in terms of both time and social context. The future requires a new generation of activists to negotiate, resist, and contest the new hegemonic politics, social control, and participation of supporters (Turner and Lavisen, 2024).

Conclusion

Given the strong history of football and the extensive research conducted in this field, the results suggest that this sport has significant potential to impact the lives of participating individuals and communities positively. The findings suggest that sports development is influenced by social, political, and economic factors, and stakeholders must select and implement effective strategies to provide solutions that improve participation and performance in this sport. In addition, stakeholders need specific strategies to promote the participation of women, people with disabilities, and other groups that have historically faced restrictions in participating in sports.

Popular sports, such as football, are recognised as a prominent social event in contemporary society, capable of bringing together millions of people worldwide and considered one of the most widespread phenomena of the 20th and 21st centuries. Modern sport is a socio-cultural manifestation that encompasses emotions such as fear and motivation, as well as new ways to strengthen the body and achieve greater well-being. This study represents the first attempt to examine the cultural intelligence of football coaches and their cross-cultural training needs (Burgess et al., 2023). Given the cultural differences in this sport, there is a need to:

- Introduce incentives for positive behavior,
- Introduce sanctions for rule violations,
- Use meaningful slogans and placards.

If society wants to curb social issues such as racism and violence, it needs clear educational strategies to solve this problem (Kalja et al., 2022). Football can have a profound cultural impact and even shape new cultures within societies. Therefore, given the research gap in this field, it is suggested that the effective factors influencing cultural and social transformation through football be identified and that this sport be harnessed in a positive direction. Based on the research findings, it is suggested that researchers:

- Investigate the dimensions of racism in Iranian football.
- Investigate the dimensions of the growth of positive socio-cultural behavior of fans and athletes.
- Examine the practices of preserving ancient traditions within societies through football.

- Examine the dimensions of combating violence caused by football games.

Keywords

Social dimensions, cultural dimensions, football

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: The study adhered to all ethical standards, ensuring privacy, confidentiality, and anonymity of participants.

Funding: No funding was received for this study.

Authors' contribution: All authors contributed equally to the study's design, analysis, and writing.

Conflict of interest: The authors declare no conflicts of interest.

نقش فوتبال در ابعاد اجتماعی و فرهنگی

میلاد جان جان^۱ , علی محمد صفانیا^۲ , سید صلاح الدین نقش بندی^۳ , محسن باقریان فرح آبادی^۴

۱. گروه علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: miladjanjan473@gmail.com

۲. نویسنده مسؤل، گروه علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: a.m.safania@gmail.com

۳. گروه علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: salah.naghshbandi@yahoo.com

۴. گروه علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: mohsen.bagherian@srbiau.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	مقدمه : فوتبال به عنوان یکی از ورزش‌های مهم در سطح جهانی و با طرفداران بی‌شمار که هر روزه بر تعداد آنها افزوده می‌شود از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ از این رو هدف از انجام این تحقیق جایگاه فوتبال در حوزه‌های فرهنگی و اجتماعی است. روش : این مطالعه از نوع مطالعات ثانویه است و روش اجرای آن، مرور بهترین شواهد است. جمع‌آوری منابع با استفاده از موتورهای Google Scholar، Science direct، SCOPUS، PubMed ProQuest و Research Gate صورت گرفت. یافته : یافته‌ها نشان دادند که فوتبال پتانسیل لازم برای تغییرات فرهنگی و اجتماعی را داراست و در بسیاری از جوامع موجب کاهش نابرابری‌های جنسیتی و تبعیض‌های نژادی شده است. فوتبال در بسیاری از زمینه‌ها موجب انتقال سنت‌ها و رویکردهای یک جامعه در سطح جهان شده است؛ اما با توسعه این رشته ورزشی به دلیل محبوبیت آن، رفتارهای مثبت و منفی در سطح جهان نیز اشاعه یافته است. تماشاگران و طرفداران نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری ابعاد اجتماعی و فرهنگی به واسطه فوتبال دارند. بحث و نتیجه گیری : از این رو پیشنهاد می‌شود با توجه به توانایی فوتبال در ایجاد تغییرات اجتماعی و فرهنگی، از این رشته ورزشی برای ایجاد تغییرات مثبت در زمینه‌های مختلف استفاده گردد.

کلیدواژه‌ها:

ابعاد اجتماعی،

ابعاد فرهنگی،

فوتبال

استناد: جان جان، م؛ صفانیا، ع؛ نقش آبادی، س. ص: و باقریان فرح آبادی، م. (۱۴۰۴). نقش فوتبال در ابعاد اجتماعی و فرهنگی، مطالعات جامعه شناختی در ورزش، ۵ (۱)، ۴۵-۵۹.

<https://doi.org/10.30486/4S.2024.1185058>

مقدمه

فوتبال یکی از محبوب‌ترین رشته‌های ورزشی در جهان است. موفقیت فوتبال را می‌توان با روشهای بی‌شماری تعیین کرد که بخشی از آن وابسته به ارائه محصولات و خدمات عالی به ذی‌نفعان است که مستلزم یک رویکرد پایدار در همه زمینه‌هاست. موفقیت در فعالیتهای اجتماعی می‌تواند شامل ارتباط با طرفداران باشد، در حالی که موفقیت در مدیریت به معنای بهره‌وری کارآمد است (کروز^۱ و همکاران، ۲۰۲۲؛ ریام^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). تأثیرات فوتبال تنها متمرکز بر جنبه‌های اقتصادی و درآمدزایی فوتبال نیست، بلکه با برگزاری تورنمنت‌های بین‌المللی بزرگ نظیر جام‌های جهانی، برگزاری لیگ‌های حرفه‌ای و صنعت باشگاه‌داری فوتبال در کنار توسعه اقتصادی، در جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی جوامع نیز اثرگذار است (لبچی^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). در دنیای امروز ورزش و به‌ویژه ورزش حرفه‌ای به ابزاری مثبت و مؤثر برای توسعه زمینه‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سبک زندگی فعال و سالم، انسجام فرهنگی و آموزش در جنبه‌های گوناگون تبدیل شده است. از سوی دیگر عاملی مانند دوپینگ در فوتبال نیز سه آثار روانشناختی در بخش اجتماعی، رفتاری و روانی داراست (شفیعیان و همکاران، ۱۴۰۲)؛ در نتیجه فوتبال در بعد مثبت و منفی رفتاری در جامعه اثرگذار است. مورد دیگر اشاره به ابعاد فرهنگی شرایط محیطی در شکل‌گیری رفتار خرافه‌پرستی در فوتبال است که نشان می‌دهد علاوه بر نقش فوتبال در توسعه مثبت تمرکز بر ابعاد منفی نقش فوتبال نیز اهمیت می‌یابد (عبدالباقی و همکاران ۱۴۰۱). یکی از مهم‌ترین مسائلی که امروزه باید به آن توجه داشت تأثیر نقش امور خیریه در تأمین نیازهای فرهنگی، ورزشی، اجتماعی و اقتصادی جامعه است. اینکه وقف تا چه حد می‌تواند در رفع کمبودها و شکوفایی ورزش مفید واقع شود به‌خصوص در توسعه ورزش فوتبال که به نسبت کم هزینه است و افراد در سطح جامعه برای مشارکت در آن راغب‌ترند (امیرپریان و همکاران، ۱۴۰۰)؛ در نتیجه فوتبال از یک بازی ساده در اوقات فراغت افراد، خارج شده و نقشی تعیین‌کننده در تغییرات فرهنگی و اجتماعی جوامع بازی می‌کند؛ از این رو در رویکردهای توسعه‌ای بازاریابی، ابتدا عوامل مرتبط با فناوری اطلاعات و سپس توسعه رویکردهای فرهنگی قرار می‌گیرد (خلیلی و همکاران، ۱۴۰۰) مردم‌شناسان اروپایی اظهار داشته‌اند که ورزش و به‌ویژه فوتبال، برای کشور ایران در دوران سخت تحریم و انزوای بین‌المللی به عنوان پلی برای ارتباط مجدد با جهان بوده است (برومبرگر^۴ و همکاران، ۲۰۲۲) که از نمونه‌های اصلی آن می‌توان به حضور تیم ملی فوتبال ایران در جام جهانی و حضور در عرصه این رقابتها که تجلی ارزش و فرهنگ و ارتباطات اجتماعی است، اشاره کرد. در کنار این اثرات مهم اجتماعی فوتبال در شکل‌دهی به نمادی از تجددگرایی تبدیل شده است. در واقع ورزش فوتبال دیگر نه فقط در یک بُعد که از حوزه‌های مختلف سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی تأثیر پذیرفته و تأثیرگذار است. از جمله تأثیرات فرهنگی فوتبال به هواداران این رشته ورزشی باز می‌گردد و هواداران به دلیل علاقه خود به تیم ورزشی می‌توانند در معرفی بهتر تیم، اثرگذاری داشته باشند یا در مواقعی مشکلات موجود در جامعه را به واسطه شعارها، پرچم‌ها و بنرها نشان دهند (ناسال^۵ و همکاران، ۲۰۲۲).

مطالعه دیگری نشان می‌دهد که در شهرهایی که دارای تیم‌های ورزشی‌اند هواداری ورزشی به عنوان یک فرهنگ در آن‌ها نمود پیدا کرده و المانهای فرهنگی تیم‌ها به چشم می‌خورد (لپسلی^۶ و همکاران، ۲۰۲۴). محققان معتقدند که انتخاب رشته‌های ورزشی از جمله فوتبال، دو و میدانی و هنرهای رزمی، نقش مهمی در ارتباطات بین فرهنگی، کار گروهی و توسعه فردی دارند. اخیراً تحولات قابل توجهی از رسانه‌های اجتماعی و مجلات آنلاین گرفته تا پادکست‌ها، کانال‌های یوتیوب و رویدادهای زنده، توسط طرفداران صورت گرفته است؛ برای مثال در لیورپول، کانال‌های طرفداران فوتبال، تحت تأثیر میراث موسیقایی و هویت سیاسی و فرهنگی شهر پدید آمده‌اند (راکوود و هانی^۷، ۲۰۲۲).

جان جان و همکاران (۱۴۰۳) در تحقیق خود بیان کردند که تأثیر روانی فوتبال بر مردم، شرایط تسهیلگری فوتبال، برنامه‌ریزی روانشناختی و بهبود قوانین تماشاگران، کلیدی‌ترین نقش را در آینده فوتبال ایران در حوزه فرهنگی و اجتماعی دارد. همچنین بیان کردند

¹ Cruz

² Ryom

³ Lepschy

⁴ Bromberger

⁵ Nosal

⁶ Lapsley

⁷ Rookwood & Honey

که می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که اگر نیروها و روندهای کلیدی اثرگذار بر آینده فوتبال در حوزه اجتماعی و فرهنگی تکامل پیدا کند، رضایت و رفاه تماشاگران، تعاملات اجتماعی میان فرهنگ‌ها و گویش‌های مختلف تماشاگران، مدیران، مربیان و بازیکنان را به مراتب بالا می‌برد (جان جان و همکاران، ۱۴۰۳).

گودل^۱ و همکاران در مطالعه خود به دنبال تعیین این است که آیا توسعه لیگ ملی فوتبال یک کشور به طور قابل توجهی با توسعه قدرت نرم آن همبستگی دارد یا خیر؟ نتایج تحقیق نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در توسعه فوتبال می‌تواند به صورت مؤثری بر قدرت نرم در جامعه تأثیر بگذارد. میراث فرهنگی لیگ و بازیکنان با استعداد آن، بیش از بقیه متغیرها در افزایش امتیاز قدرت نرم نقش دارند. مؤسسات و سازمان‌های کشورهایی با قدرت نرم نسبتاً پایین همچنان می‌توانند از سرمایه‌گذاری در توسعه فوتبال سود ببرند. در نهایت، این مطالعه اهمیت صنعت فوتبال و حفظ میراث تاریخی آن را به عنوان عناصر فرهنگی در استراتژی قدرت نرم یک کشور، برجسته می‌کند (گودل و همکاران، ۲۰۲۴). ایوتا^۲ در تحقیق خود بیان می‌کند که اروپای جنوب شرقی میزبان جوامع رومی متعددی است که هر کدام به روش خاص خود، بسته به کشور مبدا و زمان مهاجرت، زبان، آداب و رسوم، مذهب و غیره متمایزند. این مطالعه نقش فوتبال (حرفه‌ای، آماتور و تفریحی) را در ادغام مردم رم، مورد بحث قرار می‌دهد. با توجه به اندازه و تنوع جوامع رومی، نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که فوتبال به عنوان محبوبترین ورزش، امکان ادغام اجتماعی در جوامع قومی را در سطوح محلی و فرا ملی، فراهم می‌کند. اگرچه مردم رم به طور قانونی از حقوق مدنی کامل برخوردارند، فوتبال به عنوان وسیله‌ای برای کاهش تبعیض، نابرابری، فقر و طرد اجتماعی، عمل می‌کند. برای اینکه رومی‌های جوان در باشگاه‌ها آموزش ببینند، باید به طور منظم در مدرسه حضور داشته باشند که نتیجه آن یکپارچگی اقتصادی در جامعه است (ایوتا، ۲۰۲۴).

گارسیا لوپز^۳ (۲۰۲۴) در تحقیق خود بیان می‌کند که پدیده فرهنگی جهانی فوتبال تأثیر عمیقی^۴ بر ارتقای ارزشهای اجتماعی دارد. این مطالعه بررسی می‌کند که چگونه پیروان تیم‌ها، که به عنوان ضد فرهنگ تلقی می‌شوند، از رسانه‌های اجتماعی برای انتقال پیام‌های خود استفاده می‌کنند. در محیطی که گروه‌های بزرگ فوتبال منافع مالی را در اولویت قرار می‌دهند، پروفایل‌های هواداران می‌تواند پیام‌هایی پیرامون یکپارچگی تبلیغ کنند. ترکیبی از اشتیاق و ارزش‌های اجتماعی ذاتی فوتبال می‌تواند باعث ایجاد تغییرات مثبت شود. در مطالعه دیگری، توضیح تأثیر فوتبال بر شکل‌گیری ساخت و بازتولید هویت‌های قومی-ملی، با تمرکز بر رویه‌های ساختارگرایی در این فرآیند است. این مطالعه نشان می‌دهد که امکان گرد هم آمدن جوامع پراکنده، از ملیت‌های مختلف، از طریق فوتبال وجود دارد. با این حال، این یک فرآیند خود به خودی نیست، بلکه از طریق نقش فعال اعضای اصلی صورت می‌گیرد. ثانیاً، این مقاله شواهدی را ارائه می‌دهد که نشان می‌دهد شیوه‌های فوتبال، محور ساخت هویت قومی-ملی به طور فعال در زمینه‌ای خاص را از طریق «اعضای اصلی» تولید می‌کند (اینال و بیرنر، ۲۰۲۴). توسعه مسئولیت اجتماعی در زنجیره تأمین فوتبال به توسعه صنعت فوتبال و افزایش اعتماد عمومی و رفاه اجتماعی کمک می‌کند (ماری^۵ و همکاران، ۲۰۲۴).

بر همین اساس در سال‌های اخیر توجه به مسئولیت اجتماعی و فرهنگی در فوتبال افزایش یافته است. می‌توان گفت فوتبال به بخشی از زندگی فردی و اجتماعی بسیاری از افراد جامعه بدل شده و بیشترین تعداد هواداران، ورزشکاران و داوطلبان ورزشی را دارد. در سالهای اخیر فوتبال در جامعه ایرانی شکل ساختاریافته‌ای به خود گرفته و رقابت و مشارکت‌کنندگان در این ورزش به طور مداوم در حال افزایش است. از آنجا که دو حوزه اجتماعی و فرهنگی با گستردگی و اثرگذاری فراوان، کمتر مورد توجه پژوهشگران بوده است؛ از این رو، محقق در پژوهش حاضر در صدد بررسی مطالعات انجام شده در سطح جهان در مورد نقش فوتبال در ابعاد اجتماعی و فرهنگی است.

روش‌شناسی پژوهش

^۱ Gúdel

^۲ Iveta

^۳ García-lópez

^۴ Ínal & Bairner

^۵ Memari

این مطالعه از نوع مطالعات ثانویه و روش اجرای آن، مرور بهترین شواهد بود. منابع شامل، مقالات و درگاه‌های اینترنتی معتبر بود. برای مطالعه دقیق، منابع در بازه زمانی سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۳ مورد بررسی قرار گرفت. در انتخاب متون از منابع انگلیسی زبان استفاده شد. موضوعات مورد استفاده در جستجو عبارت بودند از: نقش فوتبال در ابعاد اجتماعی، نقش فوتبال در ابعاد فرهنگی، تأثیر فوتبال در تغییرات اجتماعی و فرهنگی. جمع‌آوری منابع با استفاده از موتورهای Google Scholar، Science direct، PubMed و Research Gate صورت گرفت. انتخاب مقالات با توجه به متن مقاله‌ها و نظر نویسندگان مقاله انجام شد. از میان ۷۳ مقاله مرتبط، ۴۵ مقاله انتخاب شد. پس از پالایش مجدد ۲۶ مقاله که مرتبط‌ترین مقالات و متون با نقش فوتبال در ابعاد فرهنگی و اجتماعی بودند، انتخاب و یافته‌های متون بررسی و تحلیل شدند.

یافته‌های پژوهش

با توجه به اهمیت ورزش فوتبال در دنیای امروزی یافتن اثرات این رشته ورزشی بر ابعاد اجتماعی - فرهنگی زندگی بشر اهمیت ویژه پیدا می‌کند؛ از این رو در بخش یافته‌ها به بررسی متون یافت شده در تحقیق پرداخته شد.

مقاله دیگری بررسی می‌کند که چگونه فوتبال، ورزش و سایر زمینه‌های فرهنگی را با روابط متقابل بین هویت‌های «شهروند» و «مصرف‌کننده» مرتبط می‌سازد. تجزیه و تحلیل این تحقیق به طور خاص بر بررسی انتقادی و توسعه مفهوم «شهروند» (شهروند-مصرف‌کننده) با توجه به گروه‌های حامی فعال در فوتبال مردان حرفه‌ای اروپا، متمرکز است. اول، برای ایجاد زمینه ساختاری و فرهنگی برای تحلیل خود، استدلال می‌کند که ظهور هویت‌های شهروندی-مصرف‌کننده در فوتبال، توسط پنج فرآیند اساسی هدایت می‌شود: جهانی‌سازی، کالایی‌سازی، اوراق بهادارسازی، میانجی‌سازی و پسامدرن‌سازی. دوم، با تکیه بر ادبیات گسترده آکادمیک، مفهوم شهروند-مصرف‌کننده (یا «شهروند») توسعه داده می‌شود و ارتباط آن را با فوتبال معرفی می‌کند. سوم، برای ارائه درک دقیق‌تری از شهروند-مصرف‌کننده، بررسی می‌شود که چگونه این هویت شهروندی به دو صورت ساخته می‌شود: «از پایین» (توسط گروه‌های هوادار) و «از بالا» (توسط باشگاه‌ها، نهادهای حاکم، رسانه‌ها و دیگر نیروهای قدرتمند در سیستم فوتبال). در هر دو مورد، مشخص شد که جنبه‌های شهروند و مصرف‌کننده، عامل هویت اجتماعی شهروندی به هم مرتبطند (نومراتو و گیلیانوتی^۱، ۲۰۱۸).

همانطور که انقلاب دیجیتال به سرعت ادامه دارد، فناوری‌های نوظهور و وسایل ارتباطی، چالش‌ها و فرصت‌های جدیدی را برای مطالعات فوتبال ارائه کرده‌اند که منجر به ایجاد فرهنگی نوین می‌گردد؛ در نتیجه یک رشته جدید برای مطالعه با نام «فوتبال دیجیتال» شکل می‌گیرد. مطالعات اوقات فراغت و فوتبال باید به طور تجربی، روش‌شناختی و نظری توسعه یابد تا ماهیت جوامع دیجیتالی شده و فرهنگ، مرزها و امکانات فوتبال و اوقات فراغت، بهتر به تصویر کشیده شود (لاورنس و کروفرود^۲، ۲۰۲۲).

ارزیابی برنامه تلویزیونی نشان می‌دهد که فوتبال از پربیننده‌ترین برنامه‌ها برای عموم است. باورش سخت است که هواداران، فوتبال را فقط یک ورزش ببینند؛ فوتبال فقط یک رقابت ورزشی نیست. هسته اصلی محبوبیت یک باشگاه فوتبال، هویت آن است. یک باشگاه فوتبال فقط یک باشگاه ورزشی نیست، بلکه به عنوان نمادی برای یک گروه یا یک هویت جغرافیایی که در آن قرار دارد نیز دیده می‌شود. هویت منطقه‌ای به یک باشگاه فوتبال معنای عمیق‌تری می‌دهد و این یک فلسفه پایدار برای یک باشگاه است که بر هویت منطقه‌ای تمرکز دارد. همانطور که در باشگاه‌های سنتی مانند اشتوتگارت در آلمان یا اف سی بارسلونا و اتلتیک بلبائو در اسپانیا مشاهده می‌شود، این باشگاه‌ها به طرق مختلف از فلسفه محلی خود سود می‌برند و علاوه بر این، «حافظان سنت» در مقایسه با باشگاه‌هایی اند که بر قدرت مالی تمرکز دارند و به عنوان یک واحد اقتصادی عمل می‌کنند، در واقع توسعه دهنده فرهنگ جمعی اند (گومز^۳، ۲۰۱۸).

تحقیق ارائه شده به بررسی مردگرایی در فوتبال بین گروهی از کودکان بین سه تا پنج سال در مدرسه‌ای در اسپانیا می‌پردازد. مطالعه نشان می‌دهد که فوتبال نقش مهمی در شکل‌گیری جنبه مردسالاری درون مدرسه، ایفا می‌کند. این تحقیق محرومیت بانوان را از شرکت در رشته فوتبال برجسته می‌سازد و بیان می‌کند که از یک سو، دختران از زمین فوتبال کنار گذاشته شدند و از سوی دیگر، برخی از ذی‌نفعان نیز به دنبال راهکارهایی برای حذف کودکان خردسال از این رشته ورزشی بوده‌اند (مارتینز^۴ و همکاران، ۲۰۲۰).

¹ Numerato & Giulianotti

² Lawrence & Crawford

³ Gómez

⁴ Martínez

مطالعه‌ای دیگر به دنبال درک بهتر روش‌هایی است که زنان آفریقایی در طول مهاجرت و اسکان خود در زمینه‌های مختلف و ابعاد اجتماعی در راستای تعقیب اشتیاق خود به فوتبال، دنبال می‌کنند. در این تحقیق مدل بوم‌شناختی اجتماعی «فرد-فرآیند-زمینه-زمان برون‌فبرنر» برای شناسایی لایه‌های فردی و محیطی مرتبط با هم که بر تجربیات زنان از فوتبال در طول زمان، تأثیر می‌گذارد، استفاده شد. تجارب زنان در این مطالعه، تضادهای فرهنگی، مذهبی و جنسیتی را برجسته می‌کند که بر مشارکت فوتبال آنها در طول دوران قبل و بعد از مهاجرت تأثیر گذاشته است. زنان در این مطالعه نشان دادند که اگرچه تحت درجات مختلفی از فشارهای اجتماعی-فرهنگی قرار داشتند و تنش‌های دوفرهنگی را تجربه کردند؛ توانستند از منابع و مهارت‌ها برای مذاکره موفقیت‌آمیز در مورد مشارکت خود در فوتبال استفاده کنند، و شکاف‌های تضاد جنسیتی را کاهش دهند (توروکسوسی^۱ و همکاران، ۲۰۲۳).

فوتبال، چه به صورت رقابتی بازی شود و چه به عنوان یک فعالیت اوقات فراغت، یک نهاد اجتماعی در آفریقا به حساب می‌آید که حضوری فیزیکی و نمادین قوی دارد. به پیوندهای اجتماعی شکل می‌دهد و جایگاه ویژه‌ای در ذهن عمومی ایجاد می‌کند. در حوزه فوتبال، هنجارهای اجتماعی و فرهنگی قابل مشاهده‌اند و منابع اقتصادی و شناختی نیز به واسطه فوتبال شکل گرفته‌اند؛ با این حال جایگاه زنان در فوتبال آفریقا هنوز مشخص نیست و استراتژی‌هایی برای توسعه فعالیت آن‌ها وجود دارد (برتو^۲ و همکاران، ۲۰۲۴).

فوتبال در مقابله با نژادپرستی نیز می‌تواند گام‌هایی را بردارد؛ در مقاله‌ای به بررسی انتقادی همزیستی مسالمت‌آمیز اجتماعی و تداوم نژادپرستی در فوتبال نوجوانان بلژیکی پرداخته شده است. بر اساس تحلیل‌ها، این مقاله استدلال می‌کند که «قاب استعماری سفید» به عنوان یک نگرش غالب نسبت به نژاد در فوتبال بلژیک عمل می‌کند. در نهایت، این مکان فرهنگی ذاتاً مستلزم پیشرفت یا دگرگونی اجتماعی نیست، بلکه چارچوب نژادی فعلی را دوباره ترسیم می‌کند و وضعیت موجود را بهبود می‌بخشد. به نظر می‌رسد پیشرفت اجتماعی تنها از طریق استعمارزدایی از ایدئولوژی‌ها و اصلاح هنجارهای اجتماعی قابل دستیابی است (دهورو^۳ و همکاران، ۲۰۲۲).

در مطالعه بعدی، رویکردهای زیست‌محیطی مورد توجه قرار می‌گیرد و ایده‌هایی برای افزایش رشد ورزشکاران با استفاده از چارچوبی هدفمند ارائه می‌شود. هدف کلی نشان دادن جنبه‌های اجتماعی، فرهنگی و تاریخی زندگی در نحوه بازی فوتبال و مهارت‌های فوتبالیست‌های جوان در حین یادگیری است. این تحقیق نشان می‌دهد که ارزش‌هایی که یک فرد برای خود در نظر می‌گیرد توسط نهادهای اجتماعی (به عنوان مثال، باشگاه‌های فوتبال) و نظم اجتماعی (شکل زندگی) محدود می‌شود. این تحقیق میزانی را که ارزش‌مداری می‌تواند به عنوان یک محدودیت در رشد مهارت بازیکنان فوتبال «چه خوب و چه بد» عمل کند نشان می‌دهد. لازم است: (الف) بینش‌هایی در مورد نشانگرهای معیار فرد، و (ب)، زبان مقاصد فرد و همچنین برجسته کردن آن (ج) شکل دادن به نیت و قصد فرد، یا به طور دقیق‌تر شکل‌دهی به ارزش محوری هدفمند بازیکن در محیط، مشخص شود. در این تحقیق نتیجه گرفته می‌شود که حتی اگر ورزشکاران به محدودیت‌های اجتماعی-فرهنگی توجه نکنند و مقاصد بازیکنان را در محیط‌های تمرینی و بازی‌ها شکل ندهند، محدودیت‌های اجتماعی، فرهنگی و تاریخی محیط آنها، این کار را انجام خواهند داد (واقان^۴ و همکاران، ۲۰۲۱).

در مقاله دیگری، با مطالعه موردی هواداران فوتبال در لیورپول، تنش‌های بین هویت‌های محلی و جهانی شدن لیگ برتر انگلیس مورد بررسی قرار گرفت. تنش‌های ناشی از مقاومت در برابر مصرف توریستی بازی، بررسی می‌شود. در این تحقیق از چارچوب نظری استفاده شده است که تجزیه و تحلیل می‌کند که چگونه فضاهای فوتبالی در لیورپول از نظر اجتماعی و اقتصادی شکل می‌گیرند و چگونه گروه‌های هوادار تیم‌های مختلف در شهر برای جهانی‌سازی فرهنگ فوتبال شهر خود تلاش می‌کنند. همچنین به چگونگی تلاش هواداران برای تغییر شکل رابطه خود با فضای اقتصادی و فرهنگی فعلی فوتبال توجه می‌شود. از آنجا که لیورپول به طور فزاینده‌ای بر اقتصاد مبتنی بر توریست با محوریت ورزش تکیه می‌کند، روابط بین هواداران محلی و جهانی، باشگاه‌های آنها و سایر هواداران تغییر می‌کند (ایوانس و نورکلیف^۵، ۲۰۱۸).

در بعد فرهنگی و اجتماعی فوتبال به عنوان یک تعیین‌کننده اصلی در اروپا در نظر گرفته می‌شود، تا جایی که محققان معتقدند فوتبال توانایی ادغام ملل را با هم دارد. پروژه تحقیقات فوتبال در اروپا، استاندارد جدیدی را برای بررسی قدرت فوتبال در تأثیرگذاری بر جوامع و

¹ Truskewycz

² Bertho

³ D'Hoore

⁴ Vaughan

⁵ Evans & Norcliffe

در نهایت کمک به ادغام بیشتر کشورهای اروپایی ایجاد کرد. شکل‌گیری هویت در میان هواداران فوتبال، فرآیندی محیطی است که در اروپایی‌سازی فوتبال و محلی شدن باشگاه‌ها، نقش بزرگی را ایفا می‌کند (نیمان^۱، ۲۰۲۲).

در مطالعه‌ای دیگر بررسی می‌شود که چگونه فوتبال در طول جام‌های جهانی ۲۰۱۰، ۲۰۱۴ و ۲۰۱۸ به عنوان بازتابی از ارزش‌های فرهنگی، مذهبی و اجتماعی در کشورهای اسلامی عمل می‌کند. هدف اولیه، بررسی چگونگی استفاده از این تفاسیر در تعلیم اسلامی، غرور فرهنگی، و وحدت اجتماعی در تار و پود روایات ورزشی و سپس ارزیابی پیامدهای آن برای تعلیم و تربیت اسلامی است. ارزش‌های مورد بررسی شامل کار گروهی، احترام، تواضع و پیوند موفقیت با مبانی اسلامی است. یافته‌های این مطالعه نشان داده است که تفسیر فوتبال، ابزاری قدرتمند برای تقویت هویت‌های ملی و مذهبی، تقویت حس وحدت و ترویج ارزش‌های مثبت جامعه است؛ به عنوان مثال، تفسیرهای عربستان سعودی و مصر پیوند بین موفقیت فوتبال و آموزه‌های اسلامی را برجسته می‌کند و حس انتقال میراث فرهنگی بین بینندگان را عمیق‌تر می‌سازد. تفاسیر اندونزیایی و ترکی بر تلاش جمعی و انسجام اجتماعی تأکید می‌کنند و ارزش‌های اجتماعی گسترده‌تری را منعکس می‌کنند. این تحقیق با نشان دادن اینکه چگونه فوتبال می‌تواند رسانه‌ای مؤثر برای انتقال ارزش‌های دینی و اخلاقی باشد به تربیت اسلامی کمک می‌کند. با گنجاندن آموزه‌های اسلامی در ورزش، مربیان و رهبران جامعه این فرصت را دارند که نسل‌های جوان را به شیوه‌ای مرتبط و معنادار در این فرآیند درگیر کنند. این رویکرد نه تنها به تقویت هویت فرهنگی کمک می‌کند، بلکه بستری پویا برای ترویج ارزش‌های اصلی اسلامی در بستر معاصر فراهم می‌کند (الفرقان^۲ و همکاران، ۲۰۲۴).

یک یافته مهم در مقال دیگر، پتانسیلی بود که باشگاه‌های فوتبال در تعامل و تأثیرگذاری بر جامعه از طریق هواداران خود داشتند. این تحقیق بینش‌هایی را در مورد سهم باشگاه‌های فوتبال در ایجاد پایداری در جامعه ارائه می‌دهد. باشگاه‌های فوتبال و سایر سازمان‌های مدنی، این پتانسیل را دارند که به عامل تغییر اجتماعی، تبدیل شوند و جوامع را از طریق یک هویت مشترک پایدارتر کنند (لوزانو^۳ و همکاران، ۲۰۲۳).

مؤسسات آموزشی ژاپن از اواخر قرن نوزدهم، فرهنگ فوتبال را در این کشور گسترش داده‌اند. در انگلستان، فرهنگ فوتبال حرفه‌ای به سرعت با سازماندهی مجدد این ورزش در مدارس دولتی انگلیسی تکامل یافت. ژاپن یک دوره طولانی مدت سطح آماتور را تقویت کرد که تا تأسیس لیگ حرفه‌ای در سال ۱۹۹۲ ادامه یافت. پس از پذیرش آن به عنوان یک فعالیت تربیت بدنی، فوتبال به فعالیتهای فوق برنامه در مدارس عالی تبدیل شد. از دوره مقدماتی تا تأسیس لیگ حرفه‌ای فوتبال ژاپن، این رشته رابطه خود را با آموزش و پرورش و با تسلط باشگاه‌های دانشگاهی در مسابقات سراسری و مشارکت برجسته آنها در تیم ملی ژاپن، مستحکم کرد. همچنین، مؤسسات آموزشی بر فرهنگ فوتبال در سراسر کشور هم از نظر جذب بازیکن و هم از نظر اخلاق بازی تأثیر قابل توجهی دارند؛ به‌ویژه، کارآمدی فعالیتهای فوق برنامه به عنوان رسانه‌ای برای آموزش اخلاقی جوانان ژاپنی و اهمیت فرهنگی، عوامل مؤثرند (وایت فیلد^۴، ۲۰۲۲).

نتایج تحقیق دیگری نشان داد مسئولیت اجتماعی فوتبال در ایران شامل ۸ بعد اخلاقی، فرهنگی، حقوقی، اجتماعی-اقتصادی، شفافیت، فعالیت خیرخواهانه، مسئولیت اجتماعی- محیطی است. بررسی روابط علی بین عوامل نشان می‌دهد که مسئولیت اخلاقی، بیشترین اثر را در روابط مؤثر دارد. همچنین تأثیر مسئولیت اخلاقی بر مسئولیت قانونی و مسئولیت شفاف‌سازی بیش از سایر روابط بود؛ بنابراین مفهوم مسئولیت اجتماعی فوتبال را می‌توان از منظر وسیع‌تری مورد نقد و بررسی قرار داد (طبر و همکاران، ۱۴۰۰).

در مطالعه‌ای دیگر مسائل اجتماعی کلیدی که در پس شعارهای گروهی طرفداران فوتبال در استرالیا وجود دارد، مورد بررسی قرار می‌گیرد. این مقاله با استفاده از یک رویکرد نظری مبتنی بر زندگی روزمره بنا شده که نشان می‌دهد چگونه اشعار و سرودهای طرفداران، هویت چندفرهنگی آنها و امیدهای آنها را برای تشکیل جامعه‌ای بدون تضاد بیان می‌کنند. این یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که چگونه شعارها، فرهنگ جریان اصلی هواداری را در کشور به چالش می‌کشند و با انجام این کار، مقاومت طرفداران در برابر محدودیت‌های اجتماعی کنونی را بیان می‌کنند (کینیچنیک^۵ و همکاران، ۲۰۱۸؛ لی^۶، ۲۰۱۸).

¹ Niemann

² Alfurqan

³ Lozano

⁴ Whitfield

⁵ Knijnik

⁶ Lee

در روند توسعه کشور، نظام ارزشی، نقش مهمی ایفا می‌کند. مشارکت در سیاست و ورزش، برای کسب جایگاهی در جامعه جهانی بسیار مهم ارزیابی می‌گردد. این امر به متخصصانی نیاز دارد که مأموریت‌های خاصی را در این زمینه انجام دهند. فوتبال یکی از این رسانه‌هاست که در سطوح خرد و کلان، کار می‌کند. بر اساس نتایج این تحقیق فوتبال در اوقات فراغت و اجتماعی شدن فرد در زندگی نقش مؤثری دارد (ابدیکادیرووا^۱ و همکاران، ۲۰۲۱).

تحلیل دیگری نشان می‌دهد که چگونه انضباط، قدرت فناوری‌های توانمندسازی در رشته ورزشی فوتبال در هم تنیده شده‌اند و دولت‌ها و سازمان‌های اجتماعی را تشکیل می‌دهند. قابل توجه است که گفت و گوی بین مربیان و ورزشکاران بر نابرابری‌های اجتماعی-اقتصادی یا زمینه سیاسی-اجتماعی در میان جوانان متمرکز نیست. در عوض، رسیدن به درجات عالی، به مسأله ذهنی جوانان تبدیل می‌شود و نظم اجتماعی-اقتصادی و اجتماعی-سیاسی از پیش تعیین شده برای آن‌ها اهمیت پیدا می‌کند. با این حال، پتانسیل لازم برای آموزش انتقادی و ایجاد شرایط برای گفتگوهای آزاد در جامعه وجود ندارد (اخلوم و همکاران، ۲۰۲۱).

ورزش به طور گسترده‌ای به عنوان یک ابزار برای تطبیق جوانان پناهنده در کشورهای جدید به شمار می‌رود. با نگاهی گسترده‌تر به فوتبال، می‌توان بینش مهمی در مورد نحوه عملکرد آن به عنوان یک حوزه اجتماعی به دست آورد که برای برخی می‌تواند حس مداومی از دیده شدن در جمع، عاطفه، حس تعلق و تطبیق اجتماعی-فرهنگی در مواجهه با مسأله مهاجرت باشد. نتایج تحقیق نیاز به در نظر گرفتن رویکردهای تطبیق محیطی مبتنی بر ورزش در زمینه فرا ملی و تاریخی و ایجاد امکانات گسترده‌تر ورزشی برای جوانان پناهنده را نشان می‌دهند (نان^۲ و همکاران، ۲۰۲۲).

یک باشگاه فوتبال در ملبورن استرالیا که در سال ۲۰۱۲ تأسیس شد در ابتدا برای ارائه تفریحات اجتماعی پناهندگان و پناهجویان راه‌اندازی شده بود. اخیراً این باشگاه به گونه یک تیم در رقابت‌های وارد لیگ اصلی شده است. این مقاله بررسی می‌کند که چگونه فوتبال، اشکال مشارکت اجتماعی را برای اعضای تیم، هم در رابطه با تعاملات ورزشی و هم در زمینه سیاسی و اجتماعی جامعه استرالیا به طور گسترده‌تر تسهیل می‌کند. ظرفیت تعاملات ورزشی برای تسهیل ابعاد اجتماعی اعضای تیم مرد، چندان مناسب ارزیابی نمی‌شود. اگرچه شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد در شرایط مناسب، ورزش می‌تواند به ظرفیت تعاملی افراد برای دسترسی به فرصت‌های شغلی و آموزشی و توسعه خود در جامعه کمک کند (مک دونالد^۳ و همکاران، ۲۰۲۲).

در بحثی برای توسعه و صلح با ورزش، نتایج نشان می‌دهد که درباره پناهندگان و مهاجران، انواع احساسات تجربه شده به عنوان احساسات مثبت (مانند عشق به ورزش) یا احساسات منفی (مثل استرس) باعث تحریک فعالیت‌های مربوط به توسعه و صلح جهانی برای تغییر روابط بین جوامع میزبان و پناهندگان می‌شود. این یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که این احساسات درک شده به واسطه ورزش، موجب ایجاد گروه‌های ورزشی مرتبط با وطن پناهنده و حل تعارض در میان پناهندگان و جوامع میزبان ایجاد شده است. سه مکانیسم اصلی انحراف، پیوند و ایجاد صلح شناسایی شده‌اند که شیوه‌های مربوط به توسعه و صلح جهانی را قادر می‌سازد تا احساسات پناهندگان را تغییر دهد. همچنین وضعیت عاطفی مثبت حاصل شده، به تضعیف نابرابری اجتماعی بین جامعه میزبان و پناهندگان کمک خواهد کرد (مک سوینی^۴ و همکاران، ۲۰۲۴).

رویدادهای جهانی ورزشی به خصوص جام جهانی فوتبال، امکان بازتولید جشنهای ملی و سنتها را فراهم می‌کند. در عین حال رقابت اعضای جامعه بین المللی را نیز بر اساس هنجارها و ارزش‌های مشترک برجسته می‌سازد. درواقع با طبیعی کردن نظم جهانی به عنوان نظم بین‌المللی، جامعه بین‌المللی را تجربه‌پذیر می‌کند و سنتها و هنجارهای هر جامعه را در سطح جهانی توسعه می‌دهد. در اجرای رویدادهای ورزشی جهانی، بازیگران اجتماعی جهان به جای اینکه جامعه بین‌المللی را به چالش بکشند، از آن حمایت می‌کنند (بوچر و اکل^۵، ۲۰۲۲).

مسأله بعدی در بعد اجتماعی، خشونت در فوتبال است. بیش از یک قرن است که خشونت گریبان فوتبال آرژانتین را گرفته است با این حال، درک عمومی از این مشکل به شدت کم است؛ زیرا خشونت اغلب به عنوان یک نیروی خارجی در نظر گرفته می‌شود. این مقاله

¹ Abdikadirova

² Nunn

³ McDonald

⁴ McSweeney

⁵ Bucher & Eckl

یک دیدگاه جایگزین ارائه می‌کند و در عوض استدلال می‌کند که رفتارهای خشونت‌آمیز در پایه و اساس اجتماعی-فرهنگی بازی بومی، است و نمی‌توان رویدادهای ستیزه‌جویانه و تخاصم را از بافت این ورزش جدا کرد. با تمرکز بر مفهوم بومی آرژانتین و شکل‌گیری اجتماعی-فرهنگی مردانگی در فوتبال آرژانتین، پیشنهاد می‌شود که طیفی از رفتارهای تهاجمی و مضر با گرایش‌های فرهنگی غالب در فوتبال آرژانتین طبیعی و مشروعیت یابد (هودلسون^۱، ۲۰۲۲).

گزارش‌های فزاینده‌ای از خشونت و آزار خانگی پس از بازی‌های فوتبال شناسایی شده است. با این حال، رابطه بین خشونت و فرهنگ فوتبال از نظر کیفی مورد بررسی قرار نگرفته است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد خشونت خانگی پس از بازیها با عواملی از جمله مصرف الکل، قمار و سایر رفتارهای خشونت‌آمیز مطابقت دارد (لیندسی^۲ و همکاران، ۲۰۲۳).

با استفاده از نظریه جامعه‌شناختی، مانوئل کاستلز، ادعا می‌کند که هویت‌های جمعی که در روند مقاومت در برابر تجاری‌سازی در فوتبال ایجاد شده‌اند، به «هویت‌های پروژه» تبدیل شده‌اند و به دنبال ایجاد تغییرات اجتماعی عمیق‌تری از طریق فوتبال در جامعه‌اند (فیچ پاتریک و هانی^۳، ۲۰۲۲).

استفاده روزافزون از ورزش در کشورهای اروپا و غرب به عنوان ابزاری اجتماعی برای یافتن راه حل برای مشکلات، مورد بررسی قرار می‌گیرد. واژه‌ای با عنوان «فوتبال شبانه» مداخله‌ای مبتنی بر ورزش است که شمول اجتماعی و پیشگیری از جرم را در جوانان ۱۲ تا ۲۵ ساله در سوئد هدف قرار می‌دهد. این مطالعه با تکیه بر تحقیقات پیشرفته در مورد فوتبال شبانه در سوئد و بررسی سایر برنامه‌های ورزشی اجتماعی از جمله بسکتبال شبانه در ایالات متحده، بعد جدیدی را در تحولات اجتماعی و رفاه جامعه، ایجاد می‌کند. همچنین سیاست اجتماعی این مطالعه دیدگاه‌های جدیدی در مورد چگونگی تلاقی ورزش و زندگی جوانان با تغییرات گسترده‌تر در سیاست‌های رفاهی و اجتماعی در کشورهای غربی ارائه می‌کند (اکوم و دالسد، ۲۰۲۲).

مقاله‌ای به طور انتقادی از فوتبال در انگلستان، از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۲۳، به عنوان یک زمان‌بندی در جنبش اجتماعی استفاده می‌کند تا آگاهی سیاسی و بسیج طولانی‌مدت نسلی از فعالان حامی فوتبال، و ظرفیت آنها برای تأثیرگذاری بر سیاست و پاسخ‌گویی را بررسی کند و از طریق اعتمادهای ایجاد شده در جامعه، خاطرات مشترک و وقایع تاریخی، به مقاطع جدید، نوظهور و حیاتی برسد. رشته ورزشی فوتبال برای جامعه‌شناسان اهمیتی حیاتی دارد؛ زیرا تنش‌های بین آنچه در رفتارهای اجتماعی مشروع و نامشروع تلقی می‌شوند و اعمال اجتماعی را که مشخصه اخلاقی جامعه معاصر است آشکار می‌کند. این مقاله با تمرکز بر رقابت‌های زمانی بر سر مقررات، پلیس، حکومت‌مداری و آیین‌های فرهنگی، نقش نسل‌ها در جنبش‌های اجتماعی را تحلیل می‌کند و جامعه‌شناسی رابطه‌ای-زمانی و آثار کلاسیک و معاصر را در مورد جامعه‌شناسی نسل‌ها به طور انتقادی ترکیب می‌کنند تا نشان دهند که چگونه با گذر زمان ابعاد اجتماعی به واسطه فوتبال به بلوغ رسیده است. در منظر زمانی نئولیبرال فوتبال انگلیس، جنبش هواداران به یک مقطع زمانی و اجتماعی حساس رسیده است. آینده به نسل جدیدی از فعالان نیاز دارد تا در برابر سیاست سلطه‌جویانه جدید، کنترل اجتماعی و مشارکت حامیان مذاکره و مقاومت کنند و به رقابت بپردازند (تورنر و لادویگسن^۴، ۲۰۲۴).

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به پیشینه قوی ورزش فوتبال و تحقیقات صورت گرفته در این زمینه، نتایج نشان می‌دهند که این رشته ورزشی، از پتانسیل زیادی برای ایجاد تغییرات در زندگی افراد مشارکت‌کننده و جوامع برخوردار است. یافته‌ها نشان می‌دهند که توسعه ورزش در عوامل اجتماعی، سیاسی و اقتصادی نقش دارند و نیاز است ذی‌نفعان استراتژی‌هایی را انتخاب و اجرا کنند و راهکارهایی را برای بهبود مشارکت و عملکرد در این رشته ورزشی فراهم کنند. علاوه بر این، ذی‌نفعان نیاز به استراتژی‌های خاصی برای توسعه مشارکت زنان، افراد دارای معلولیت و سایر گروه‌هایی که در طول تاریخ با محدودیت‌هایی برای شرکت در ورزش مواجه بوده‌اند، دارند. باوجود معیارهای جالبی که برای ارزیابی توسعه ورزش استفاده می‌شود، باید با احتیاط از آنها استفاده کرد؛ زیرا بیشتر مطالعات در کشورهای انگلیسی زبان انجام شده است که نشان دهنده تمایل به گزارش ویژگی‌های فرهنگ غربی است و دیگر جوامع را مورد بررسی قرار نداده است. همچنین نیاز به تحقیقات بیشتر در

¹ Huddleston

² Lindsay

³ Fitzpatrick & Honey

⁴ Turner & Ludvigsen

زمینه‌های اجتماعی-فرهنگی برای افزایش دامنه برنامه‌های مبتنی بر ورزش دیده می‌شود (باربیرا^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). نابرابری‌های جنسیتی در زمینه فرهنگی و اجتماعی فوتبال به چشم می‌خورد و می‌توان با استفاده مؤثر از این رشته ورزشی شکاف موجود را کاهش داد و تحقیقات گسترده‌تری در این زمینه انجام داد. فوتبال از اهمیت اجتماعی-فرهنگی و اقتصادی جهانی، برخوردار است. اگرچه در مورد مشارکت و نمایندگی زنان تغییر قابل ملاحظه‌ای کرده است؛ هنوز بر پایه ویژگی‌های مردانگی هژمونیک، هنجارهای جنسیتی و انتظارات، بنا شده است. نابرابری‌های جنسیتی موجود در فوتبال زنان را می‌توان با استفاده از تحقیقات بین رشته‌ای، بررسی و تغییر داد. اهداف و طراحی پروژه برابری جنسیتی در فوتبال:

- توسعه فرصت‌ها از طریق ارزیابی و تحول رهبری،
- همکاری پیش‌بینی شده و آینده‌نگر بین زبان‌شناسی، انسان‌شناسی، آموزش ورزشی و علوم اقتصادی .

تمرکز ویژه بر نقش و پتانسیل‌های تحلیل زبانی-کیفی در بررسی علل و ویژگی‌های نابرابری جنسیتی در فوتبال خواهد بود که تجربه، تمرین، بازنمایی و بازتولید را توسط ذی‌نفعان اجتماعی در داخل و خارج از زمین به چالش می‌کشد (گراف^۲ و همکاران، ۲۰۲۳). حرفه‌ای شدن سطح ورزش فوتبالیست‌ها در سبک زندگی آن‌ها هم تأثیر می‌گذارد و زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی جدیدی را پدید می‌آورد (تبریزی و علیپور، ۱۴۰۰)؛ به عنوان مثال در بحث خشونت‌های خانگی پس از بازی‌های فوتبال به عنوان یک عامل اجتماعی، عوامل خاص در بازی (به عنوان مثال، برد یا باخت) و عوامل فردی را به عنوان تشدیدکننده تأثیرات این رفتارهای فرهنگی شناسایی می‌کنند. برای کاهش این اتفاقات پیشنهاد می‌شود که با کمپین‌های تبلیغاتی در طول مسابقات برای افزایش آگاهی، افزایش تهدید به تنبیه و در نظر گرفتن زمان‌بندی مسابقات برای کاهش محرک‌های چنین رفتارهایی، این عکس العمل‌ها در بازی فوتبال کاهش یابد. (لیندسی و همکاران، ۲۰۲۳).

ورزش‌های محبوب نظیر فوتبال، به عنوان یک رویداد اجتماعی برجسته در جامعه معاصر شناخته می‌شود که قادر به گرد هم آوری میلیون‌ها نفر در سراسر کره زمین است و یکی از گسترده‌ترین پدیده‌های قرن بیستم و بیست و یکم به حساب می‌آید. ورزش مدرن تجلی اجتماعی-فرهنگی است که در قالب احساساتی مانند ترس و انگیزه، راه‌های جدیدی برای تقویت بدن و راه‌های جدیدی برای دستیابی به رفاه بیشتر به شمار می‌رود. یعنی ورزش از جمله فوتبال نتیجه مکانیسم‌های بیولوژیکی ناخودآگاهی است که با واسطه آگاهی از طریق عواطف و احساسات (مانند ترس و انگیزه) در فضای اجتماعی-فرهنگی به منظور ایجاد تعادل عمل می‌کند. ورزش‌های محبوب جامعه یک راه اجتماعی-فرهنگی برای بهبود زندگی انسان در جامعه است (سرادو^۳، ۲۰۲۲). از سوی دیگر وجود نیروی متخصص برای توانایی برقراری ارتباط، بسیار مهم است. بعد هوش فرهنگی، توانایی فرد برای سازگاری مؤثر با فرهنگ‌های مختلف را نشان می‌دهد. این قابلیت در زمینه‌هایی مانند مدیریت، بخش نظامی و آموزشی بررسی شده است. با این حال، هیچ مطالعه‌ای در ورزش برای این قابلیت وجود ندارد. به دلیل جهانی شدن و مهاجرت مربیان و ورزشکاران به کشورها و باشگاه‌ها، مطالعه هوش فرهنگی در ورزش مهم است. هوش فرهنگی مربیان و نیازهای آموزشی بین فرهنگی آنها نقش تعیین کننده‌ای دارد. مربیان با تجربه بین المللی نسبت به مربیانی که تجربه بین المللی در ابعاد فراشناختی، شناختی، انگیزشی و رفتاری نداشتند، خود را با هوش فرهنگی بیشتری در زمینه ورزشی ارزیابی کردند. این مطالعه نشان‌دهنده اولین تلاش برای بررسی هوش فرهنگی مربیان فوتبال و نیازهای آموزشی بین فرهنگی آنهاست (بورگس^۴ و همکاران، ۲۰۲۳) با توجه به تفاوت‌های فرهنگی در این رشته ورزشی، نیاز است که:

- مشوق‌هایی برای رفتار مثبت معرفی شود،
- تحریم‌هایی برای نقض قوانین معرفی گردد،
- استفاده از شعارها و پلاکاردهایی معناگرایانه.

اگر جامعه بخواهد مسائل اجتماعی مانند نژادپرستی و خشونت را مهار کند، نیاز به راهبردهای آموزشی روشن برای حل این مسأله دارد (کالجه^۵ و همکاران، ۲۰۲۲). ورزش فوتبال توانایی اثرگذاری فرهنگی و شکل‌گیری جدید فرهنگی در جوامع را داراست؛ از این رو با توجه

¹ Barreira

² Graf

³ Serrado

⁴ Borges

⁵ Calleja

به خلأ تحقیقاتی موجود در این زمینه پیشنهاد می‌شود به شناسایی عوامل مؤثر که تحت تأثیر تغییر شکل فرهنگی و اجتماعی به واسطه فوتبال قرار می‌گیرند، پرداخته شود و از این رشته ورزشی در جهت مثبت بهره‌برداری گردد. به محققین پیشنهاد می‌گردد با توجه به یافته‌های تحقیق:

- ابعاد نژادپرستی در فوتبال ایران را بررسی کنند.
- ابعاد رشد رفتار اجتماعی-فرهنگی مثبت هواداران و ورزشکاران را بررسی کنند.
- رویه‌های زنده نگه داشتن سنت‌های دیرین جوامع به واسطه فوتبال را بررسی کنند.
- ابعاد مقابله با خشونت ناشی از بازی‌های فوتبال را مورد بررسی کنند.

References

- Abdikadirova, N. S., Nurillaeva, D. S., Ganijanovna, M., Azamova, S. R. J., Bobomuradov, B. K., & Kutlimuratov, I. (2021). Football in Uzbekistan: Law, leisure and sociology. 58(1), 1995-2002.
- AbdolBaghi, M., Nikbakhsh, R., PoorSoltani Zandi, H., & Safania, A. M. (2022). Compiling superstition prevalence model among football fans in ISM method. *Journal of Humanistic Approach to Sport and Exercise Studies (HASES)*, 2(3), 315-323. doi:10.52547/hases.2.3.315 (in Persian)
- Alfurqan, A., Syaputri, W., Okilanda, A., Yulianti, A. I., Indra, Y., Hastianah, H., . . . & Amrista, R. J. R. (2024). Islamic values and cultural identity in world cup football commentary. 59, 1149-1157.
- Amiri-Paryan, S., Doroudian, A. A., Honari, H., & Safania, A. M. (2022). Developing a model of the factors affecting the expansion of endowments and the entry of donors into sports based on developing justice in sports and promoting community health. 8(2), 20-35. (in Persian)
- Barreira, J., Santos, F., Mazzei, L. C., & Galatti, L. R (2022). The sport development and its socio-cultural and managerial aspects: An integrative review. 28.
- Bertho, B., Grange-Omokaro, F., Douna, I. M., & Malatesta, D. (2024). Playing football in Cameroon as a girl: A match for equality. 25(2), 225-239.
- Borges, M., Rosado, A., Lobinger, B., Freitas, F., De Oliveira, R., & Research, S. (2023). Cultural intelligence in sport: An examination of football coaches' cross-cultural training needs. 53(3), 266-274.
- Bromberger, C. (1998). Troisième mi-temps pour le football iranien. *Le Monde Diplomatique*, 45, 3.
- Bucher, B., & Eckl, J. (2022). Football's contribution to international order: The ludic and festive reproduction of international society by world societal actors. *Education, & Society*, 14(2), 311-337.
- Calleja, P., Muscat, A., & Decelis, A. (2022). The effects of audience behaviour on football players' performance.
- Cruz, J. M., Schregel, J. P., & Zülch, H. (2022). Measuring robustness: Sustainable success factors affecting professional football clubs. *Sport, Business and Management: An International Journal*, 12(3), 323-341.
- D'Hoore, N., & Scheerder, J. (2024). Football for development, an arena for imperial hierarchies? Racism, the 'white colonial frame', and junior football in Belgium. *Education & Society*, 25(3), 333-346.
- Ekholm, D., & Dahlstedt, M. (2022). *Sport as Social Policy: Midnight Football and the Governing of Society*. Routledge.
- Ekholm, D., & Dahlstedt, M. J. S. (2021). Pedagogies of (de) liberation: Salvation and social inclusion by means of Midnight Football. *Education & Society*, 26(1), 58-71.
- Evans, D., & Norcliffe, G. (2018). Local identities in a global game: The social production of football space in Liverpool. In *Sport Tourism and Sustainable Destinations*, Routledge, 55-70.
- Fitzpatrick, D., & Honey, P. (2022). From fanzines to foodbanks: Football fan activism in the age of anti-politics. 57(8), 1234-1252.
- Fu, Z. (2024). Diversity in university life: Cultural confluence of Martial Arts, Football, and Track and Field. *Transactions on Comparative Education*, 6(2), 22-28.
- García-lópez, J. *Football and Activism on Social Media*.
- Gómez-Bantel, A. (2018). Football clubs as symbols of regional identities. In *Football, Community and Sustainability*, Routledge, 32-42.
- Graf, E. M., Fleischhacker, M. (2023). 'Football as opportunity!' the potential of inter-and transdisciplinary research to explore and transform gender inequalities: a special focus on qualitative linguistic discourse analysis. *Education & Society*, 24(7), 926-941.

- Gúdel, R., Hernández-Correa, E., Heredero, L., & Pajares, J. (2024). National football leagues as a source of soft power. *Leisure Studies*, 1-17.
- Huddleston, W. (2022). Kicking off: Violence, honour, identity and masculinity in Argentinian football chants. 57(1), 34-53.
- İnal, R., & Bairner, A. (2024). Football, diaspora, and Turkish Cypriot identity in London. *Sport in Society*, 1-19.
- Iveta, M. R. (2024). Football as a medium for (transnational) integration of the Romani people. *Narodna Umjetnost*, 61(1), 95-110.
- Jan jan, M., Safania, A. M., Naghshbandy, S. S., & Abadi, M. (2024). Identifying the key effective factors in the cultural and social spheres of Iranian football in the horizon of 1410. *Journal of Knowledge Management in Sport Journal*. 3(4). (in Persian)
- khalili, A., Safania, A. M., Zarei, A., & Masoumi, H. (2020). The compiling of performance evaluation framework of professional league organization of Iranian Football and ranking by method of AHP. *Journal of Applied Research in Sport Management*. 9(2), 51-64. doi:10.30473/arsm.2020.7101 (in Persian)
- Knijnik, J. (2018). Imagining a multicultural community in an everyday football carnival: Chants, identity and social resistance on Western Sydney terraces. *Sport in Society*, 53(4), 471-489.
- Lapsley, I. (2024). The significance of football in an urban mosaic. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 37(2), 530-551.
- Lawrence, S., & Crawford, G. (2022). Towards a digital football studies: Current trends and future directions for football cultures research in the post-Covid-19 moment. *Leisure Studies*, 41(1), 56-69.
- Lee, M. (2018). Self and the city: Social identity and ritual at New York City Football Club. 47(3), 367-395.
- Leite, W., Diniz da Silva, C. (2023). Can socio-cultural predictors help explain the home advantage gap in European men's and women's football? *Sport, Education and Society*, 24(5), 725-736.
- Lepschy, H., Wäsche, H., & Woll, A. (2020). Success factors in football: An analysis of the German Bundesliga. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 20(2), 150-164.
- Lindsay, J., Willmott, D., & Richardson, E. J. Y. (2023). Football culture and domestic violence: Dissecting the link among a focus group of non-abusive youth football fan's. 3(3), 1078-1100.
- Lozano, R., Barreiro-Gen, M. (2023). Civil society organisations as agents for societal change: Football clubs' engagement with sustainability. *Journal of Sustainable Business*, 30(2), 820-828.
- Martínez-García, M. L., & Rodríguez-Menéndez, C. (2020). 'I can try it': Negotiating masculinity through football in the playground. *Sport, Education and Society*.
- McDonald, B., Spaaij, R., & Dukic, D. (2022). Moments of social inclusion: Asylum seekers, football and solidarity. In *The Potential of Community Sport for Social Inclusion*, Routledge, 53-67.
- McSweeney, M., Lu, L., & Kikulis, L. (2024). 'When we meet, we play football, it reminds me of home': emotions, institutional work, and sport-for-development and peace. *Sport in Society*, 24(1), 8-33.
- Memari, Z., Niazitabar, M., Dickson, G., & Pouyandekia, M. (2024). Corporate social responsibility, supply chain management, and football industry: A systematic review. 1-34. (in Persian)
- Niemann, A., Weber, R., & Brand, A. (2022). *Football and European Integration* (s). In *The Routledge handbook of European integrations*, Routledge, 49-64.
- Nosal, P., & Kossakowski, R. (2024). Introduction to studies on football, fandom and collective memory: Why investigate the role models of football fans? In *Football, Fandom and Collective Memory*, Routledge, 1-12.
- Numerato, D., & Giulianotti, R. (2018). Citizen, consumer, citimer: The interplay of market and political identities within contemporary football fan cultures. *Journal of Consumer Culture*, 18(2), 336-355.
- Nunn, C., Spaaij, R., & Luguetti, C. (2022). Beyond integration: Football as a mobile, transnational sphere of belonging for refugee-background young people. 41(1), 42-55.
- Rookwood, J., & Honey, P. (2024). From the anfield wrap to boss night and the paris protests: Football, politics, identity and the cultural evolution of fan media and supporter activism in liverpool. *International Journal of the Sociology of Leisure*, 7(1), 83-107.
- Ryom, K., Ravn, M., Düring, R., & Henriksen, K. (2020). Talent development in football—A holistic perspective: The case of KRC Genk. *International Sport Coaching Journal*, 7(3), 360-369.
- Safania, A. M., Nikbakhsh, R., & Dana, A. (2023). Biological experience of the psychological effects of political doping in Iranian professional football. *Journal of Sport Psychology Studies*, 12(43), 117-136. doi:10.22089/spsyj.2021.10442.2155 (in Persian)

- Serrado, R. (2022). Sport as Socio-Cultural Homeostasis: Motivation, Degeneration and the Continuity of the Human Species. *In Motivation and Success: IntechOpen*.
- Tabar, M. N., Andam, R., Bahrololoum, H., Memari, Z., & Rezaei Pandari, A. (2022). Study of football social responsibility in Iran with Fuzzy cognitive mapping approach. *Journal of Iranian Social Studeis*, 25(5), 982-999. (in Persian)
- Tabrizi, M., & Alipourdarvishi, Z. (2022). Sociological analysis of professionalization and lifestyle changes of athletes (Case study: Professional footballers). 19(74). (in Persian)
- Truskewycz, H., Drummond, M., & Jeanes, R. (2023). Negotiating participation: African refugee and migrant women's experiences of football. In *Forced Migration and Sport*, Routledge, 186-205.
- Turner, M., & Ludvigsen, J. (2024). Generations, events, and social movement legacies: Unpacking social change in English football (1980–2023). 75(1), 93-107.
- Vaughan, J., Mallett, C. J., Potrac, P., López-Felip, M. A., & Davids, K. (2021). Football, culture, skill development and sport coaching: Extending ecological approaches in athlete development using the skilled intentionality framework. *Frontiers in Psychology*, 12, 635420.
- Whitfield, D. (2022). Education and football: A history of the cultural accommodation of British association football into Japanese society. 42(1), 1-23.